

Overweging 23 november 2014

Kinderen van De Dag (dies illa)

Lezingen: Daniel 12, 1-3; 1Tessalonicenzen 5, 1-11; Matteus 24, 15-35.

Hoe moeilijk is het niet om iets onder woorden te brengen waarvoor je geen woorden hebt. We zeggen dan ook wel: 'daar zijn geen woorden voor'.

Hoe vertel je over iets wat je voor het eerst hebt meegemaakt? Hoe maak je duidelijk aan anderen waar je bang voor bent, maar wat zich nog niet heeft voorgedaan? Welke voorstellingen gebruik je om verwachtingen onder woorden te brengen die zich buiten je ervaringsveld afspelen?

Wat doe je? Je kunt er natuurlijk over zwijgen. Maar je kunt ook proberen erover te vertellen. Je doet dat dan met woorden en beelden die je kent; je gebruikt ze om iets onbekends duidelijk te maken.

Op vergelijkbare wijze gebruiken we concrete dingen om een abstracte werkelijkheid aan te duiden. We geven bloemen om te zeggen dat we van iemand houden. We leggen bloemen op een graf als stil teken van ons geloof in het leven. De natuur is voor ons een verwijzing naar Gods aanwezigheid. Brood en wijn zijn tekenen van de levensgave van Christus.

Het is erg moeilijk om iemand die nog nooit in Rome is geweest te vertellen wat het betekent om door 20 eeuwen en meer aan geschiedenis te lopen en eeuwenoude monumenten op ieder straathoek tegen te komen.

Eenzelfde probleem doet zich voor met de lezingen. Men maakt gebruik van voorstelbare beelden om een onvoorstelbare werkelijkheid duidelijk te maken.

Van de tijd af dat mensen zich bewust zijn van de wereld waarin zij leven, denken zij over de wereld na: waarom is de wereld er, kan die er ook niet zijn; wat is de betekenis en bedoeling ervan; als de wereld een begin heeft, heeft hij dan ook een einde en hoe ziet dat er dan uit?

Antwoorden worden gevonden of geconstrueerd door na te denken, door wetenschappelijk onderzoek te doen, door theoretische verklaringen op te stellen en die te toetsen, en ook door gelovige interpretaties van de wereld en de betekenis ervan in theologale zin.

In de lezingen hebben we te maken met de laatste. De wijze waarop men dat eindpunt van de wereld ziet wordt verteld aan de hand van beelden uit de natuur. Natuurgeweld, kosmische verschijnselen als zonsverduisteringen, het duister van de nacht, de onzekerheid van de mens ten opzichte van een niet te beheersen en te voorspellen natuurkracht zijn elementen van die beeldtaal.

Het lijkt erop dat alles zal vergaan. Door de overweldigende verschijnselen verliezen we de andere elementen in de lezingen uit het oog. En het lijkt me dat het nu juist daarom gaat.

In Daniel is sprake van een periode van grote verdrukking. Degenen die in het boek van het leven zijn opgetekend, zullen ontkomen. Gestorvenen zullen opstaan ten oordeel. Maar de verstandigen en rechtvaardigen zullen stralen voor eeuwig.

De tekst van het evangelie is erg dreigend. Deze wereld wordt verwoest en moet plaats maken voor de nieuwe wereld. Er is niets wat je kunt doen om daaraan te ontkomen. Vluchten of schuilen heeft geen zin. Niemand kan een zinnig advies aan de ander geven. We zijn totaal afhankelijk van het oordeel in de komst van Christus. De uitverkorenen zullen worden verzameld van de uithoeken van de wereld.

Thessalonicenzen waarschuwt voor de instabiliteit van de dingen waar we ons vertrouwen in stellen. Maar bemoedigt tegelijk de getrouwe leerlingen als kinderen van het licht die niet aan de duisternis worden prijsgegeven.

Door de positieve elementen die de verhalen bevatten wordt het duidelijk wat de bedoeling en boodschap van deze verhalen zijn.

Deze wereld zoals wij die kennen gaat voorbij. De wereld die gebroken is en vol onrecht is niet de uiteindelijke wereld. Zij is niet Gods wereld. Deze wereld valt ten prooi aan de duisternis waarvan de duistere praktijken van deze wereld getuigen.

Hoe en wanneer dat gebeurt weten we niet en we hebben daar ook geen greep op. Het is Gods initiatief. We vallen niet in de handen van mensen of van de natuurkrachten, maar in die van God.

Degenen die wijs genoeg zijn om te leven naar Gods bedoelingen en die rechtvaardig zijn zullen gespaard blijven voor het leven.

Als deze teksten ons willen waarschuwen dat deze wereld voorbijgaat, dan toch in de eerste plaats om ons te vermanen, wakker te schudden. Zij willen ons opwekken om te leven als kinderen van het licht. Zo te leven dat onze levenswijze aansluit bij de bedoeling van ons bestaan.

De teksten in de bijbel gaan niet over kosmologie en natuurkunde. Het gaat om het verhaal van God met mensen. Om wat vruchtbaar is in die relatie, om wat gericht staat op leven. Dat wordt gezegd, wat er ook verder te gronde gaat. De boodschap is er niet een van vernietiging. Het is een boodschap van hoop. We hoeven niet bedroefd te zijn dat wat niet op het licht geijkt is te gronde gaat. Waar licht is verdwijnt de duisternis nu eenmaal.

In het lied van Oosterhuis "*licht dat ons aanstoot*" is het prachtig verwoord.

Licht dat ons aanstoot in de morgen
voortijdig licht waarin wij staan,
koud, één voor één, en ongeborgen,
licht, overdek mij, vuur mij aan.
Dat ik niet uitval, dat wij allen
zo zwaar en droevig als wij zijn
niet uit elkaars genade vallen
en doelloos en onvindbaar zijn.

Licht van mijn stad de stedehouder,
aanhoudend licht dat overwint.
Vaderlijk licht, steevaste schouder,
draag mij, ik ben jouw kijkend kind.
Licht, kind in mij, kijk uit mijn ogen
of ergens al de wereld daagt
waar mensen waardig leven mogen
en elk zijn naam in vrede draagt.

Alles zal zwichten en verwaaien
wat op het licht niet is geijkt.
Taal zal alleen verwoesting zaaien
en van ons doen geen daad beklijft.
Veelstemmig licht om aan te horen

zolang ons hart nog slagen geeft.
Liefste der mensen, eerstgeboren,
licht, laatste woord van Hem die leeft.

Het duister gaat voorbij. Het is niet het einde, maar de voleinding. De bemoediging die we ontvangen is dat wij kinderen zijn van het licht, bestemd om heil, redding te verwerven, om deel uit te maken van die voleindig.

Kinderen van de dag die komen zal. De dag van Christus Jezus. Het zal niet altijd nacht blijven en duister. Alles wat niet op het licht is geijkt zal voorbijgaan. Uiteindelijk blijft het licht, eerste woord van de schepping en laatste woord van Hem die leeft en leven geeft. Amen.